

Archeologienota met beperkte samenstelling

Rumst, Uitbreidingstraat-
Populierenlaan - Aanpassing

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota met Beperkte Samenstelling Rumst, Uitbreidingstraat-Populierenlaan -
Aanpassing. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur(s)
Ben Terryn

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2026-0632

Plaats en datum
Evergem, 10 juli 2026

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport XXXX
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	<i>Administratieve gegevens</i>	<i>1</i>
1.2	<i>Juridisch kader en onderzoekstraject</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Aanleiding</i>	<i>4</i>
1.4	<i>Archeologische voorkennis</i>	<i>5</i>
1.4.1	Archeologienota ID33582	5
1.4.2	GGA-Gebied 8776.....	5
1.5	<i>Huidige situatie en geplande werken</i>	<i>7</i>
1.5.1	Huidige situatie.....	7
1.5.2	Geplande werken en bodemingrepen.....	8
1.6	<i>Randvoorwaarden</i>	<i>16</i>
2	Bureauonderzoek.....	18
2.1	<i>Werkwijze en strategie</i>	<i>18</i>
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	18
2.1.2	Onderzoeksvragen	18
2.1.3	Methoden en technieken	18
2.2	<i>Assessmentrapport</i>	<i>19</i>
2.2.1	Historisch kader	19
2.2.2	Cartografische bronnen.....	19
2.2.3	Landschappelijk kader	25
2.3	<i>Synthese onderzoeksresultaten</i>	<i>27</i>
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	27
2.3.2	Archeologische verwachting	27
2.4	<i>Besluit.....</i>	<i>27</i>
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	27
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	28
3	Samenvatting	29
4	Lijsten	30
4.1	<i>Figurenlijst.....</i>	<i>30</i>
4.2	<i>Plannenlijst.....</i>	<i>30</i>
4.3	<i>Tabellenlijst.....</i>	<i>30</i>
5	Bibliografie.....	31
6	Bijlagen	32
6.1	<i>Inplantingsplan</i>	<i>32</i>
6.2	<i>Inplantingsplan_Bodempeilen</i>	<i>32</i>
6.3	<i>Blok 1_Snede.....</i>	<i>32</i>
6.4	<i>Blok 2_Snede.....</i>	<i>32</i>
6.5	<i>Blok 3_Snede.....</i>	<i>32</i>

6.6	<i>Rioleringsplan</i>	32
-----	-----------------------------	----

1 Beschrijvend gedeelte

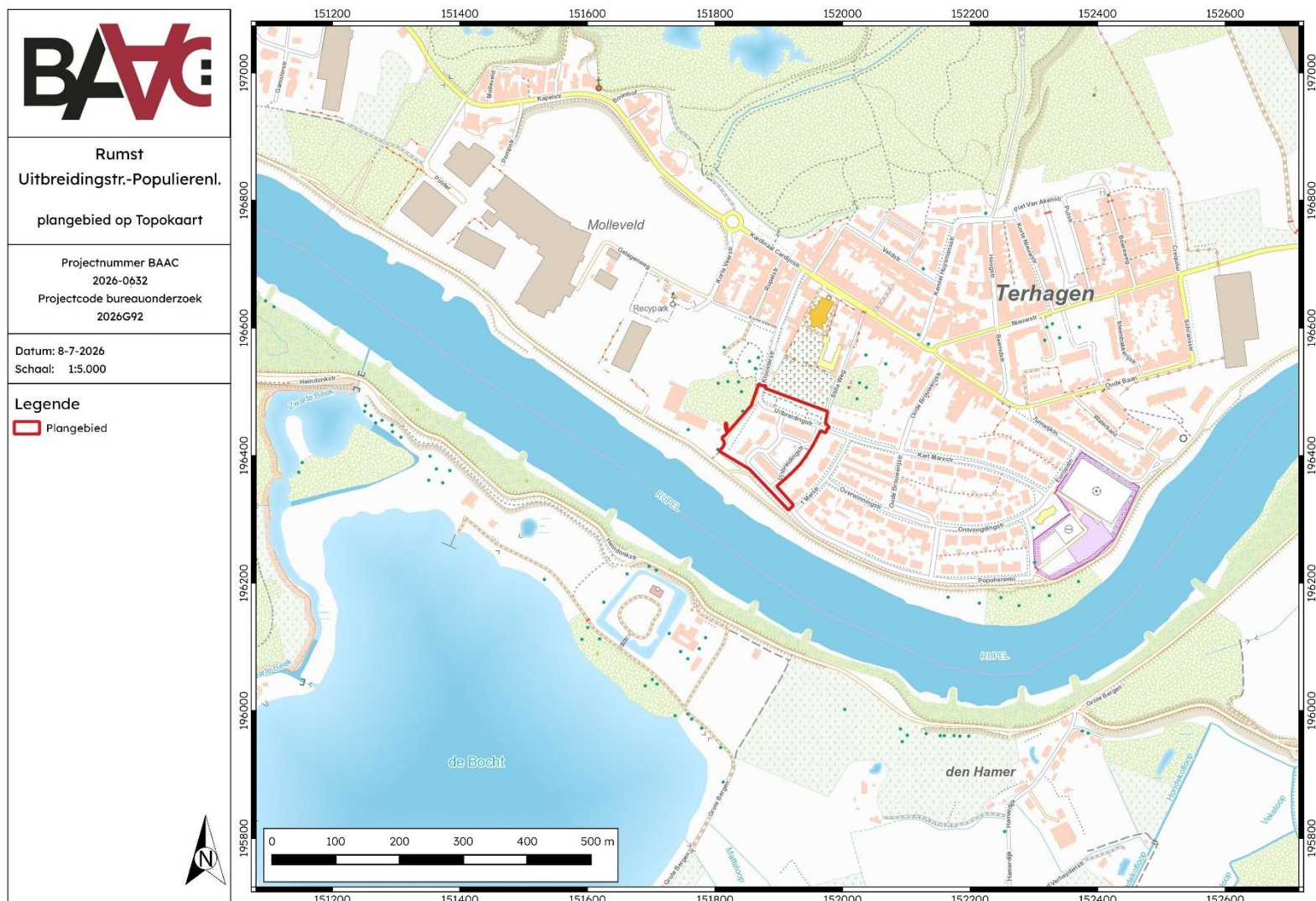
1.1 Administratieve gegevens

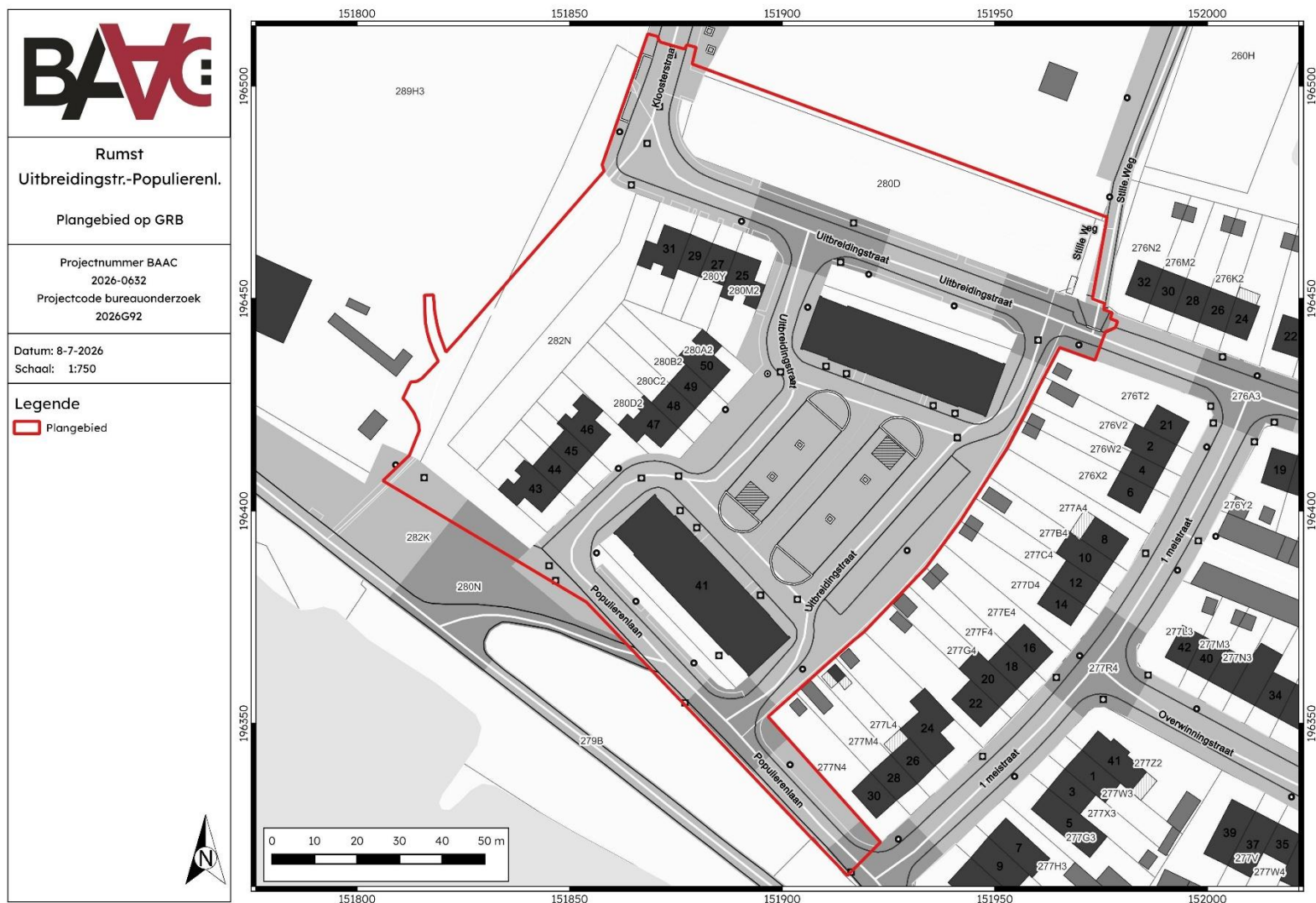
Naam site	Rumst, Uitbreidingstraat-Populierenlaan - Aanpassing		
Ligging	Uitbreidingsstraat-Populierenlaan, Rumst, Rumst, provincie Antwerpen		
Kadaster	Gemeente Rumst, Afdeling 2, Sectie A, Percelen: 276A3, 277N4, 277R4, 280A2, 280B2, 280C2, 280D, 280D2, 280E2, 280F2, 280G2, 280K2, 280L2, 280M2, 280N2, 280W, 280X, 280Y, 282N, 289H3 en Openbaar terrein		
Coördinaten	Noordwest:	x: 151793,88	y: 196512,28
	Noordoost:	x: 151978,84	y: 196512,28
	Zuidwest:	x: 151793,88	y: 196314,26
	Zuidoost:	x: 151978,84	y: 196314,26
Oppervlakte plangebied	16.195 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	16.195 m ²		
Kartering gewestplan	Woongebieden (0100)		
	Bufferzones (0600)		
	Groengebieden (0700)		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2026-0632		
Bureauonderzoek	Projectcode	2026G92	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Ben Terry (archeoloog)	
	Betrokken derden	Niet van Toepassing	

Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 08.07.2026).

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels **vooronderzoek zonder/met ingreep in de bodem**.

Echter kan het in enkele specifieke dossiers snel blijken dat de noodzaak voor een dergelijk verder vooronderzoek overbodig is. Indien namelijk bij de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader, kan worden aangetoond dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, kan de opmaak van een volwaardige archeologienota achterwege gelaten worden en overgegaan worden naar de opmaak van een **Archeologienota met Beperkte Samenstelling** waarbij de rapportering van het bureauonderzoek beperkt wordt (Code van Goede Praktijk 12.5.3.3).

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de sloop van bestaande bebouwing, bouw van nieuwe wooneenheden met ondergrondse parkeergelegenheid, aanleg van wegenis en andere infrastructuur en een groendomein) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Rumst, Uitbreidingstraat-Populierenlaan* bedraagt ca. 16.195 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 16.195 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site en ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone. Gedeeltelijk ligt het plangebied wel binnen een gebied waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn, namelijk GGA-gebied 8776 (GGA, gebieden geen archeologie; zie ook alinea 1.4).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in een woon- of recreatiegebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Archeologische voorkennis

1.4.1 Archeologienota ID33582⁴

Deze archeologienota betreft een aanpassing van de eerder ingediende archeologienota beperkte samenstelling met ID33582. Ten opzichte van deze archeologienota werden enkele beperkte wijzigingen aangebracht aan de geplande ingrepen. De belangrijkste wijziging betreft de inplanting van twee van de drie woonblokken (woonblok 1 en woonblok 2). Naar aanleiding van deze gewijzigde inplanting werd ook de omgevingsaanleg rondom deze twee woonblokken in beperkte mate aangepast. De aard, diepte en oppervlakte van de ingrepen zijn echter nagenoeg ongewijzigd gebleven.

Inhoudelijk vormt deze archeologienota grotendeels een herneming van het eerdere dossier. Enkel de beschrijving van de geplande werken werd geactualiseerd om de gewijzigde inrichting van het projectgebied te weerspiegelen.

1.4.2 GGA-Gebied 8776.⁵

Het plangebied ligt deels -ongeveer de helft- in GGA-Gebied 8776. De vaststelling van dit GGA-Gebied is gebeurd op basis van ‘rubriek 60’ gronden van het OVAM archief. Het betreft geheel of gedeeltelijk opgevolde groeves en uitgravingen. Gebied 8776 is een zeer groot gebied van 460 hectare tussen de dorpen Boom en Rumst dat samenvalt met oude kleiputten waar in het verleden Boomse klei werd gewonnen. Daar waar klei werd gewonnen in het verleden, is de bodem uiteraard verstoord en is er met zeer hoge waarschijnlijkheid geen archeologie meer bewaard. Grote delen van het plangebied en ook net daarbuiten zijn dan ook aangeduid als GGA-gebied, alleen enkele historische straattracés en delen van de openbare ruimte zijn niet aangeduid als GGA-gebied.

Specifiek voor het plangebied valt op dat de dijk langs de Rupel, de Uitbreidingsstraat en een deel van de Populierenlaan niet zijn opgenomen in het GGA-gebied. Specifieke redenen waarom deze delen niet zijn opgenomen in GGA-gebied 8776 zijn niet meteen te achterhalen. Er kan echter worden aangenomen dat ook in deze delen de bodem een zekere impact heeft ondervonden van de kleiontgining die in het verleden in de onmiddellijke omgeving heeft

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021; ID176128.

⁴ TERRY 2025.

⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021; ID176128.

[illegible]

BAAC Vlaanderen Rapport 3451

1.5 Huidige situatie en geplande werken

1.5.1 Huidige situatie

Het plangebied is gesitueerd in het gehucht Terhagen, in het zuidwesten van de gemeente Rumst. Het is gelegen aan de Uitbreidingstraat en Populierenlaan en bestaat uit een woongebied. Centraal in het plangebied bevindt zich een parking met daarrond bebouwing. De bebouwing bestaat uit twee woontorens, één ten noorden en één ten zuiden van de parking, en verschillende kleinere woningen met tuinen in het westen van het plangebied. Het uiterste westen van het plangebied is bebost, in het uiterste zuiden van het plangebied bevindt zich de dijk langs de rivier de Rupel. Oostelijk aan het plangebied grenzen de tuinen van de huizen die gelegen zijn aan de 1 Meistraat.

Figuur 1: Zicht vanaf de centrale parking op de noordelijke woontoren en de woningen in het westen van het plangebied.⁶

Figuur 2: Zicht vanaf de centrale parking op de zuidelijke woontoren en de tuinen in het oosten van het plangebied.⁷

⁶ GOOGLE 2025.

⁷ GOOGLE 2025.

Figuur 3: Zicht op de Rupeldijk langs de populierenlaan in het zuiden van het plangebied.⁸

1.5.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen⁹

De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de huidige bebouwing en aansluitend de nieuwbouw van drie bouwblokken met bijhorende bovengrondse en ondergrondse parkeerplaatsen, groenzones en overige infrastructuur (verharding, tuinen, wadi's en citernes). Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Sloop en nieuwbouw.

De huidige bebouwing binnen het plangebied, bestaande uit twee hogere woontorens en twaalf gezinswoningen, zal gesloopt worden. Deze bebouwing is helemaal gelegen binnen het GGA-gebied 8776 (zie Plan 3). De bodem ter hoogte van deze zones is dus reeds verstoord en er is met grote waarschijnlijkheid geen archeologie meer aanwezig.

Na de sloop van de huidige bebouwing worden binnen het plangebied drie nieuwe woonblokken opgetrokken:

- **Woonblok 1** bevindt zich in het noordoosten van het plangebied. Het woonblok bestaat uit drie aparte delen (Blok 1, Blok 1A en Blok 1B) met maximaal zes woonlagen. De totale fundering van het woonblok heeft een oppervlakte van ca. 1050 m² en bestaat uit een betonplaat met funderingsbalken onder de contouren van de woningen. Hiervoor zal tot ca. 50 cm (+5,27 m TAW) worden uitgegraven voor de funderingsplaat en ca. 0,85 m diep (+4,92 m TAW) voor de funderingsbalken. Onder de woning wordt geen ondergrondse parkeergarage aangelegd. De parking situeert zich namelijk achter de huizen.
- **Woonblok 2** bevindt in het zuidoosten van het plangebied. Het woonblok bestaat uit twee aparte delen (Blok 2 en Blok 2A), met ook hier maximaal zes woonlagen. Onder

⁸ GOOGLE 2025.

⁹ Plannen en snedes aangebracht door initiatiefnemer. Inplantingsplannen (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) opgenomen als bijlage.

Blok 2 is een ondergrondse parkeergarage voorzien waarvoor een bouwput van ca. 3,30 m diep (+2,30 m TAW) en een oppervlakte van ca. 980 m² wordt uitgegraven. De fundering van Blok 2A is gelijk aan deze van Blok 1 met een funderingsplaat van ca. 200 m² met balken op de contouren ervan.

- **Woonblok 3** bevindt zich centraal in het plangebied en heeft vier woonlagen met een ondergrondse parkeergarage. Voor de parkeergarage met oppervlakte van ca. 450 m² dient tot ca. 2,00 m diep (+3,83 m TAW) te worden uitgegraven.

Aangrenzend aan de woonblokken worden verschillende wadi's en putten voorzien om regenwater op te slaan.

- In functie van de putten dient minimaal ca. 1,00 m (+4,75 m TAW) en maximaal 3,80 m (+2,00 m TAW) diep gegraven te worden. Het betreft plaatselijke uitgravingen met een oppervlakte van minimaal 13 m² en maximaal ca. 95 m².
- Voor de wadi's bedraagt de diepte ca. 40 cm (+5,46 m TAW) tot ca. 70 cm (+5,13 m TAW). De wadi's hebben een oppervlakte tussen 5 m² en 30 m².

Tussen en achter de wooneenheden wordt verharding en tuinaanleg voorzien, waarvoor ca. 60 cm diep zal worden gegraven. De totale oppervlakte bedraagt ca. 2500 m².

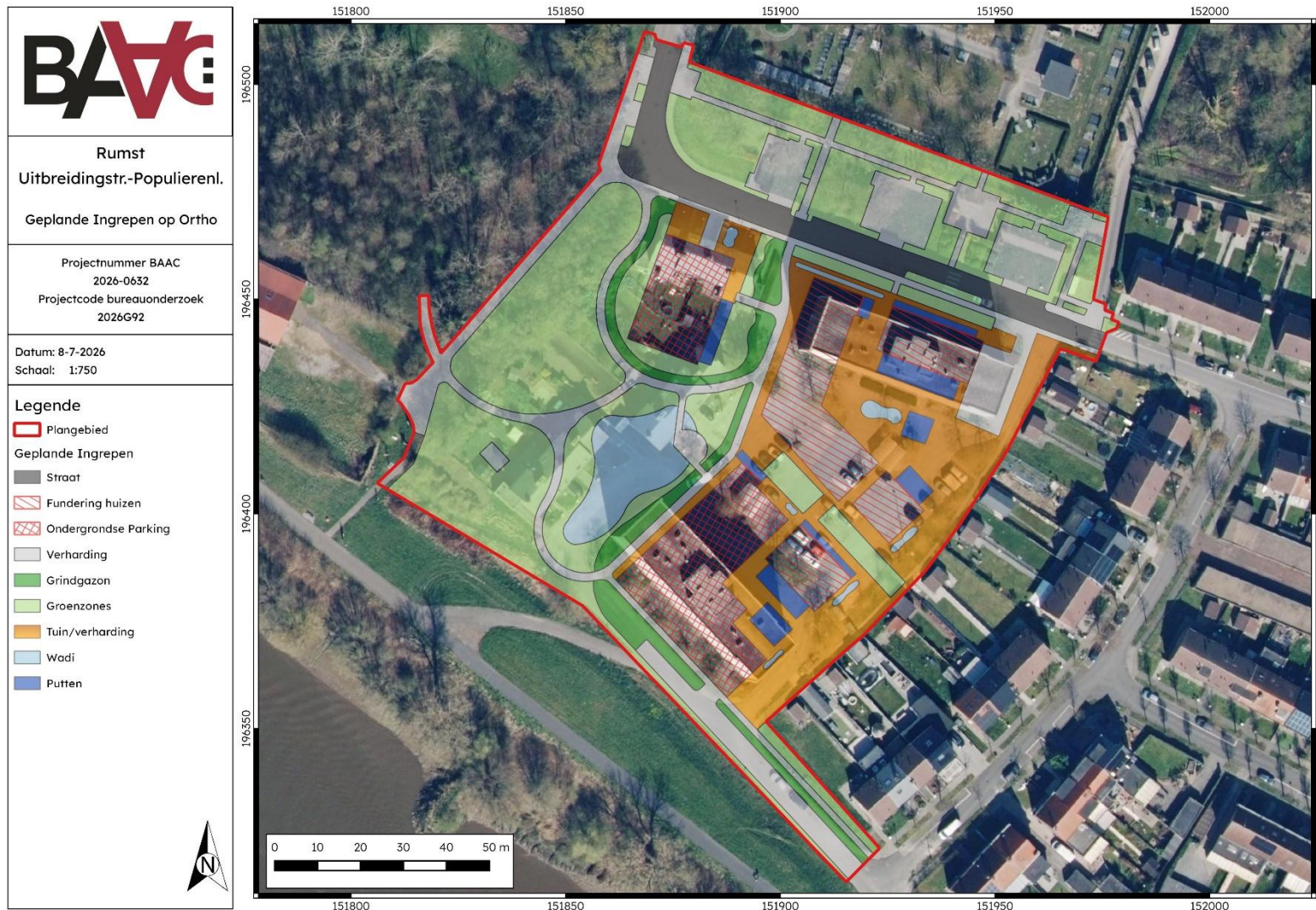
Omgevingsaanleg

Ten westen en zuiden van de nieuwe woonblokken zal worden voorzien in een nieuwe omgevingsaanleg met verharding, groenzones en een wadi. In het noorden van het plangebied, ten noorden van de Uitbreidingstraat, wordt nog een parkeerzone aangelegd van in totaal 2580 m² groot met verharding en groenzones

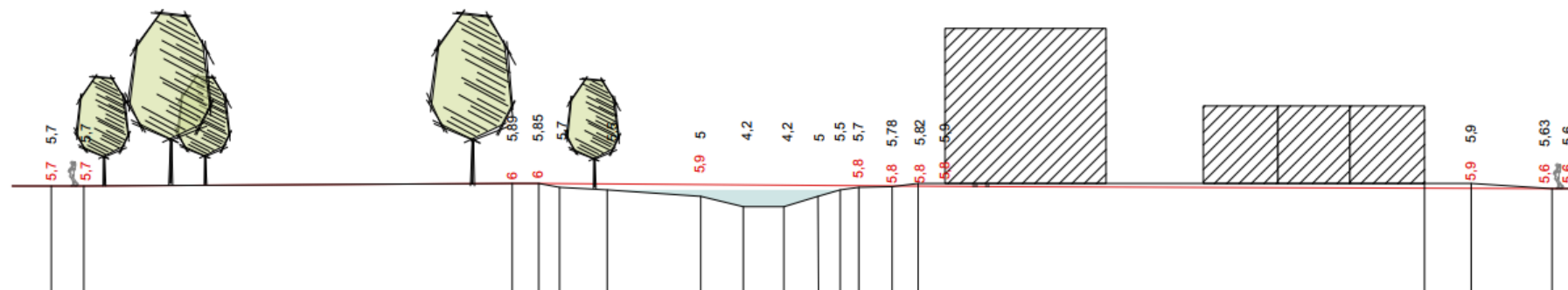
- De wadi heeft een oppervlakte van 500 m² en het diepste punt komt op 1,50 m onder maaiveld te liggen.
- Voor de opbouw van de verhardingen en grindgazon kan uitgegaan worden van een maximale opbouw van 60 cm (onderfundering, fundering en verharding). Deze hebben een totale oppervlakte van respectievelijk ca. 2050 m² en 700 m².
- In groenzones, met oppervlakte ca. 3700 m², is het grondverzet beperkt tot 20 cm.

Riolering

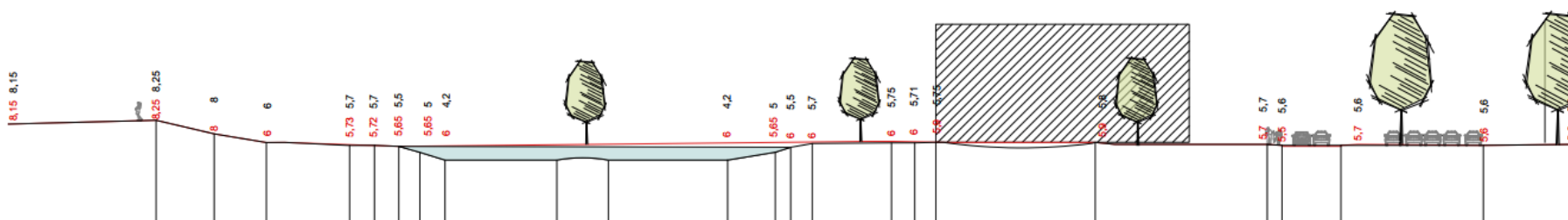
Onder de parkeerstrook in het noorden van het plangebied en tussen de woonblokken worden tot slot nog regenwataansluitingen, rioleringen en andere nutsleidingen voorzien. De regenwataansluitingen hebben een diameter van 40 cm en komen tot ca. 1,50 m diep te liggen. De vuilwaterleidingen hebben een diameter van 25 cm en liggen tot ca. 2,50 m diep. De overige nutsleidingen liggen minder diep dan de regenwataansluiting en riolering.

Plan 4: Plangebied met weergave van geplande ingrepen op orthofoto (digitaal; 1:1; 08.07.2026)

Terreinprofiel 2-2'
Schaal: 1/250

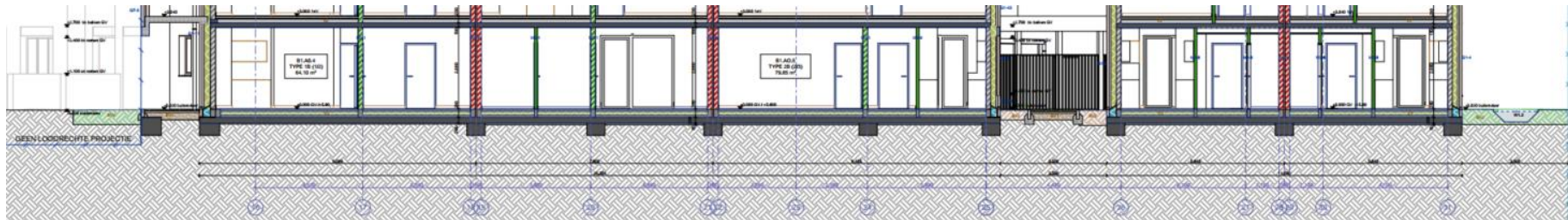

Terreinprofiel 1-1'
Schaal: 1/500

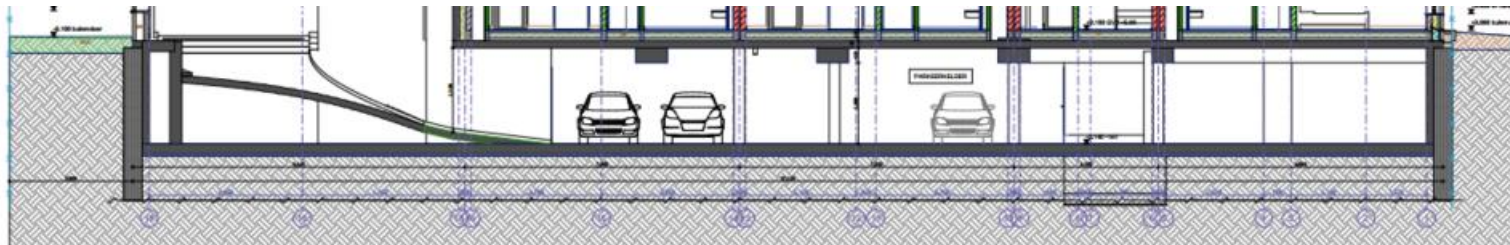
Figuur 4: Terreinsnedes: bovenaan snede West-Oost (2-2') en onderaan Zuid-Noord (1-1').

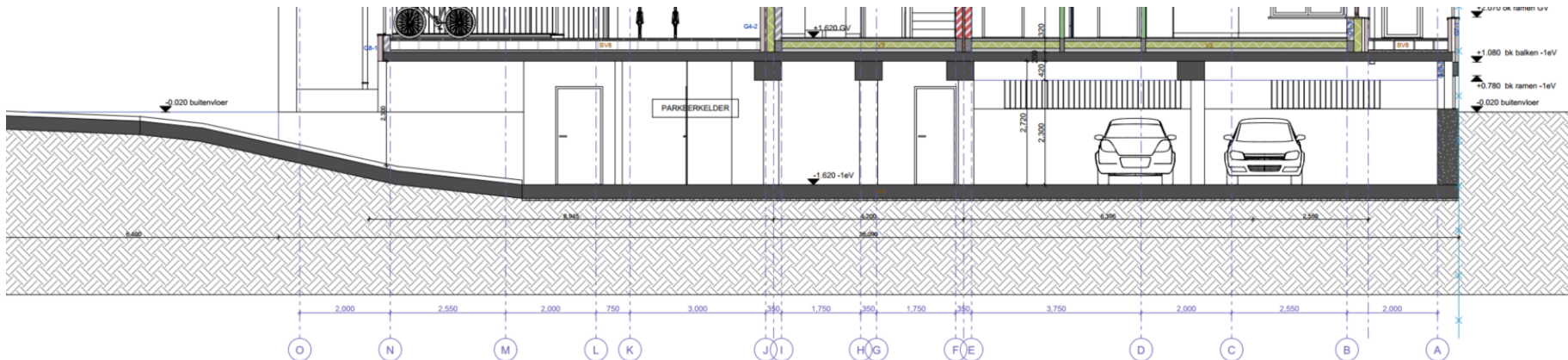
Figuur 5: Inplantingsplan met bodempelen van de funderingen en putten.

Figuur 6: doorsnede van de fundering van woonblok 1

Figuur 7: doorsnede van de fundering van woonblok 2.

Figuur 8: doorsnede van de fundering van woonblok 3.

Impactanalyse

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillende geplande ingrepen en hun impactdiepte. Bij de geplande werken is nog een buffer van 20 cm gerekend. De buffer houdt rekening met eventuele compactie en lichte afwijkingen van diepte door onder andere werfverkeer, weersinvloeden, verandering in bodemsamenstelling, terreinherstel,... tijdens de geplande werken.

Tabel 1: Tabel met impact (oppervlakte en diepte) van de geplande ingrepen

INGREEP	OPPERVLAKTE	DIEPTE (INCLUSIEF BUFFER)
SLOOP	/	Geen impact want GGA
FUNDERING WOONBLOK 1 EN 2A	Blok 1: 1050 m ² Blok 2A: 200 m ²	plaat: 0,70 m Stroken : 1,05 m
PARKEERGARAGE WOONBLOK 2	980 m ²	3,50 m
PARKEERGARAGE WOONBLOK 3	450 m ²	geen impact want GGA
PUTTEN	Tussen 13 m ² en 95 m ²	1,20 m tot 4,00 m
WADI'S HUIZEN	Tussen 5 m ² en 30 m ²	0,60 m - 0,90 m
TUINEN EN VERHARDING	2500 m ²	0,80 m
OVERIGE VERHARDING EN GRINDGAZON	2050 m ² 700 m ²	0,80 m
GROENZONES	3700 m ²	0,40 m
WADI OMGEVING	810 m ²	Max 1,70 m
NUTSLEIDINGEN	Lineaire verstoring	1,70 m tot 2,70 m

De woonblokken hebben een relatief grote en tevens diepe impact. Vooral woonblok 2 en woonblok 3 hebben een grote impact omwille van de ondergrondse parkeergarage. De impact van woonblok 1 blijft daarentegen relatief beperkt omdat hier geen kelder is gepland.

De putten en wadi's van de huizen hebben soms een zeer diepe verstoring, maar deze ingrepen zijn wel verspreid over het plangebied en hebben bovendien kleine oppervlaktes. Ook de nutsleidingen hebben qua diepte een grote impact, maar het gaat wel om verstoringen in relatief smalle sleuven.

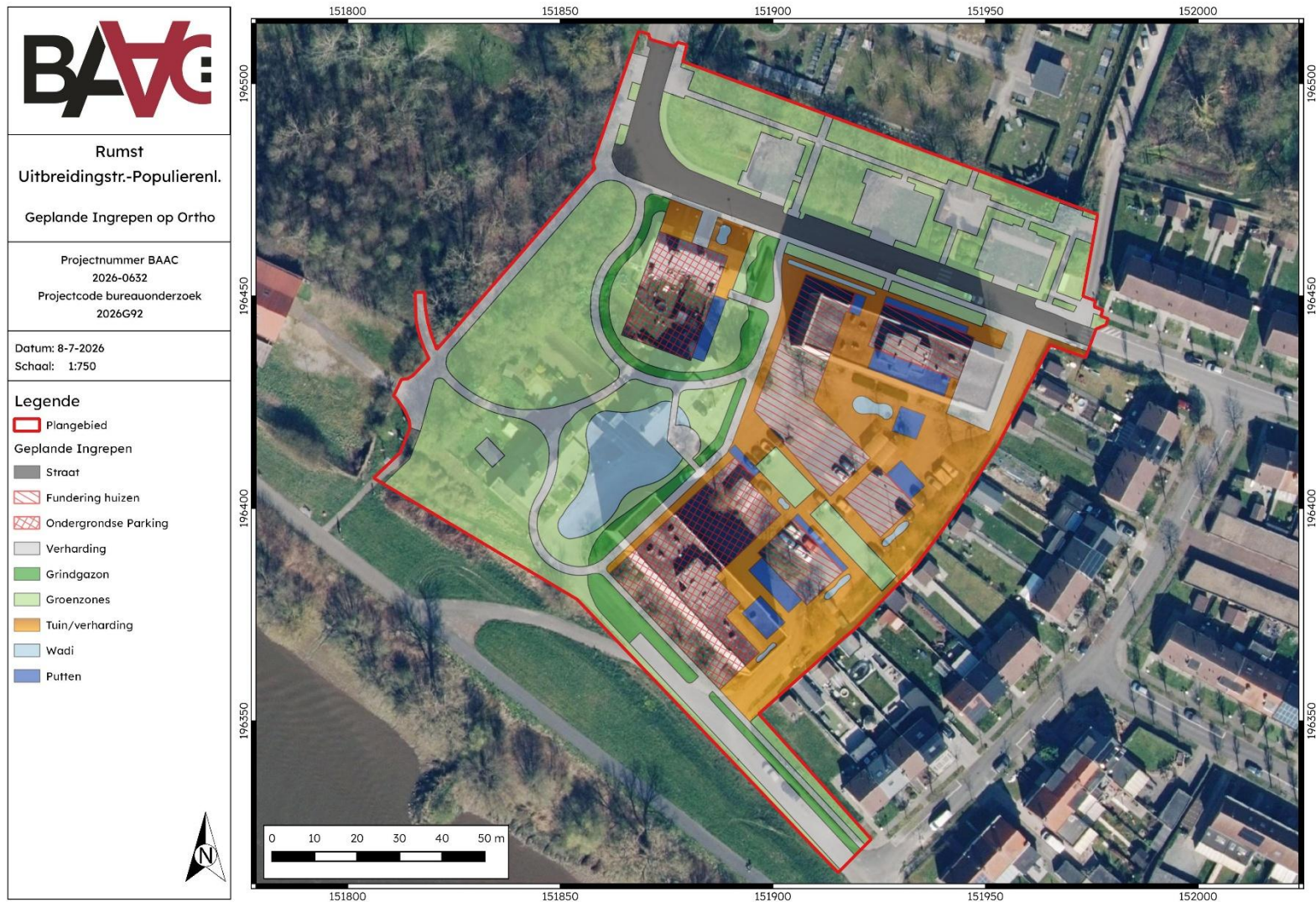
De omgevingsaanleg met groenzones, grindgazon, tuinen en verhardingen heeft een zeer groot oppervlakte, maar de impact in de diepte is wel relatief klein, namelijk slechts 0,40 m tot max 0,80m diep.

Wat zeker in rekening genomen moet worden bij de impactanalyse is het feit dat een groot deel van de ingrepen zal plaatsvinden binnen het afgebakende GGA-gebied (Plan 5).

- Het zijn vooral de ingrepen met de grootste impact qua diepte en oppervlakte, met name de woonblokken, die binnen het GGA-gebied gelegen zijn. Zo ligt van woonblok 1 ongeveer de helft binnen de GGA en van de parkeergarage van woonblok 2 zelfs twee derde. Woonblok 3 ligt volledig in het GGA-gebied, net als de noordelijke parkeerzone.
- De ingrepen die buiten het GGA-gebied gelegen zijn, zijn hoofdzakelijk de minder diepe ingrepen, zoals de omgevingsaanleg met groenzones en verharding.

1.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Plan 5: Plangebied met weergave van geplande ingrepen die buiten het GGA-gebied liggen (digitaal; 1:250; 08.07.2026)

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt dit doel door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Binnen de opzet van deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel ingegaan op een beperkt aantal aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzoeksterrein, de historische beschrijving of de bespreking van het onderzoeksterrein in zijn archeologisch kader (zie C.G.P.12.5.3.3.). Een confrontatie van dit aspect met de toekomstige werken wijst immers uit dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke en historische bronnen.

Administratieve en geografische kaarten:

- Digitaal Hoogtemodel
- Historische topografische kaarten en orthofoto's.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessmentrapport

In een standaard archeologienota wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied. Echter, gezien het hier gaat om een archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel dieper ingegaan op een beperkt aantal doorslaggevende aspecten van de beschrijving van de landschappelijke ligging en historiek. Deze aspecten worden geconfronteerd met de krijtlijnen van de toekomstige werken.

2.2.1 Historisch kader¹⁰

Het plangebied is gelegen in Terhagen, een deelgemeente van Rumst. Terhagen is één van de steenbakkerijdorpen van de Rupelstreek, die vanaf het midden van de 19de eeuw gekenmerkt worden door een intensieve baksteennijverheid. Al vanaf de middeleeuwen werd de zogenaamde "Boomse klei" die in de ondergrond aanwezig is, gewonnen voor de productie van bakstenen. De productie bleef tot de 19de eeuw echter vrij beperkt tot een nevenactiviteit van de landbouwers en enkele kleine steenbakkerijen. Vanaf het midden van de 19de eeuw vindt er echter een exponentiële groei plaats in de baksteennijverheid door toedoen van de industriële revolutie en de introductie van nieuwe ovens en ontginningstechnieken. Het landschap van de Rupelstreek, tot dan toe voornamelijk een landbouwgebied, veranderde daardoor op een zeer ingrijpende wijze. De landbouwgronden verdwijnen en worden vervangen door enorm grote en diepe kleiputten en uitgestrekte industriële sites met hoge ovens en droogkamers. De kleine dorpen in het gebied, zoals Terhagen, kennen eveneens een grote groei. Vanaf de jaren '70 van de 20ste eeuw verdwijnen de meeste van de fabrieken en de kleiontginningen raken in verval. Ten noorden van het centrum van Terhagen en in het westelijk deel van de gemeente liggen uitgestrekte braakgronden, stortplaatsen en enkele visvijvers ter plaatse van het vroegere kleiwinningsgebied en de gesloopte droogloodsen. Het natuureservaat "Kleiputten van Terhagen" is hiervan het grootste gebied.

2.2.2 Cartografische bronnen

Op de historische kaarten en orthofoto's is de verandering van landbouwgebied naar industrieel gebied vanaf de 19de eeuw heel duidelijk zichtbaar.

Op de Ferrariskaart (1777) (Plan 6) is het plangebied ingetekend als natte weidegrond langs de Rupel. In de omgeving zijn voornamelijk landbouwgronden afgebeeld met verspreide bewoning. Meer naar het westen, in de richting van Boom, zijn wel al enkele steenbakkerijen (Briquetteries) afgebeeld.

De Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) (Plan 7) geeft een min of meer gelijkaardig beeld als de Ferrariskaart, met binnen het plangebied natte gronden en in de directe omgeving landbouwgebied. Wel valt op dat de steenbakkerijen ten westen verder zijn uitgebreid.

Ook op de topografische kaarten van 1873 (Plan 8) en 1904 (Plan 9) valt op dat de steenbakkerijen steeds verder uitbreiden in oostelijke richting, de richting van het plangebied, tot ze in het begin van de 20ste eeuw zo goed als het gehele gebied tussen Boom en Rumst innemen.

¹⁰ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025; ID13700; Museum Rupelklei 2018

Op de luchtfoto van 1947-1954 (Plan 10), meteen na de tweede wereldoorlog, is heel duidelijk waar te nemen dat de gehele streek in gebruik is genomen voor de productie van bakstenen. Overal zijn langgerekte droogloodsen en steenbakkerijen zichtbaar. Ook zo meteen ten westen van het plangebied. Binnen het plangebied zelf is nog geen bebouwing te zien. Het oorspronkelijke natte weidelandschap langs de Rupel lijkt hier nog wel intact te zijn.

Op de Orthofo uit 1969-1979 (Plan 11) zien we dat het dorp Terhagen een enorme uitbreiding heeft gekend en dat er net ten oosten van het plangebied een heel nieuwe woonwijk is opgetrokken. Ten westen is nog steeds de industriële site zichtbaar. Het plangebied zelf is nog niet bebouwd. Het terrein ligt er braak bij en er lijkt een soort put of uitgraving aanwezig. De topografische kaart uit 1969 (Plan 12) lijkt te bevestigen dat het plangebied lager gelegen was, aangezien er ter plaatse een moerassig/nat gebied is ingetekend en er aan de randen taluds aanwezig zijn. Vanaf de jaren '80 van de 20ste eeuw wordt de huidige bebouwing binnen het plangebied weergegeven.

Rumst
Uitbreidingstr.-Populierenl.

Topokaart 1873

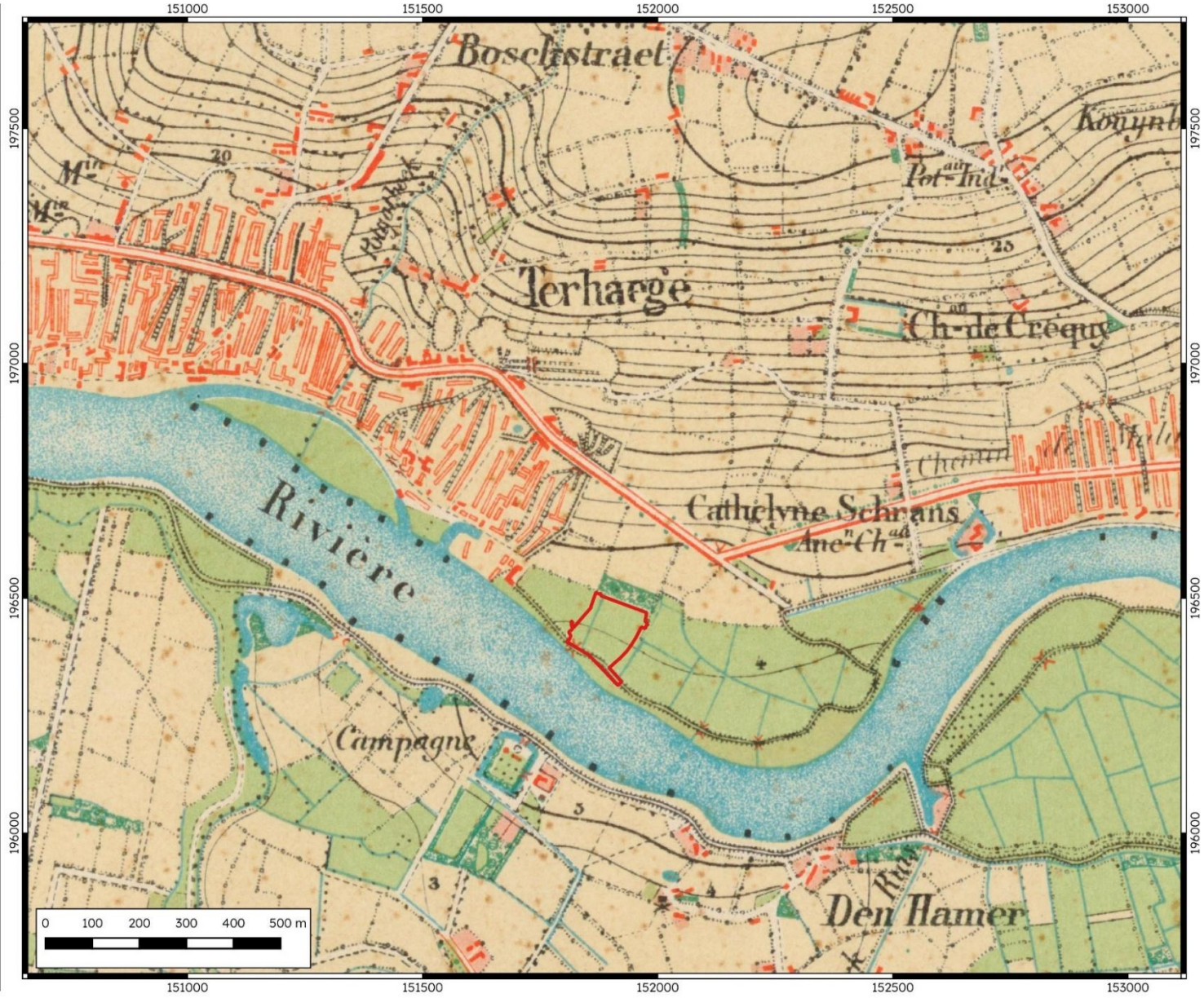
Projectnummer BAAC
2026-0632
Projectcode bureauonderzoek
2026G92

Datum: 8-7-2026
Schaal: 1:7.500

Legende

 Plangebied

Plan 8: Plangebied op de topokaart van 1873 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026)

Rumst
Uitbreidingstr.-Populierenl.

Topokaart 1904

Projectnummer BAAC
2026-0632
Projectcode bureauonderzoek
2026G92

Datum: 8-7-2026
Schaal: 1:7.500

Legende

 Plangebied

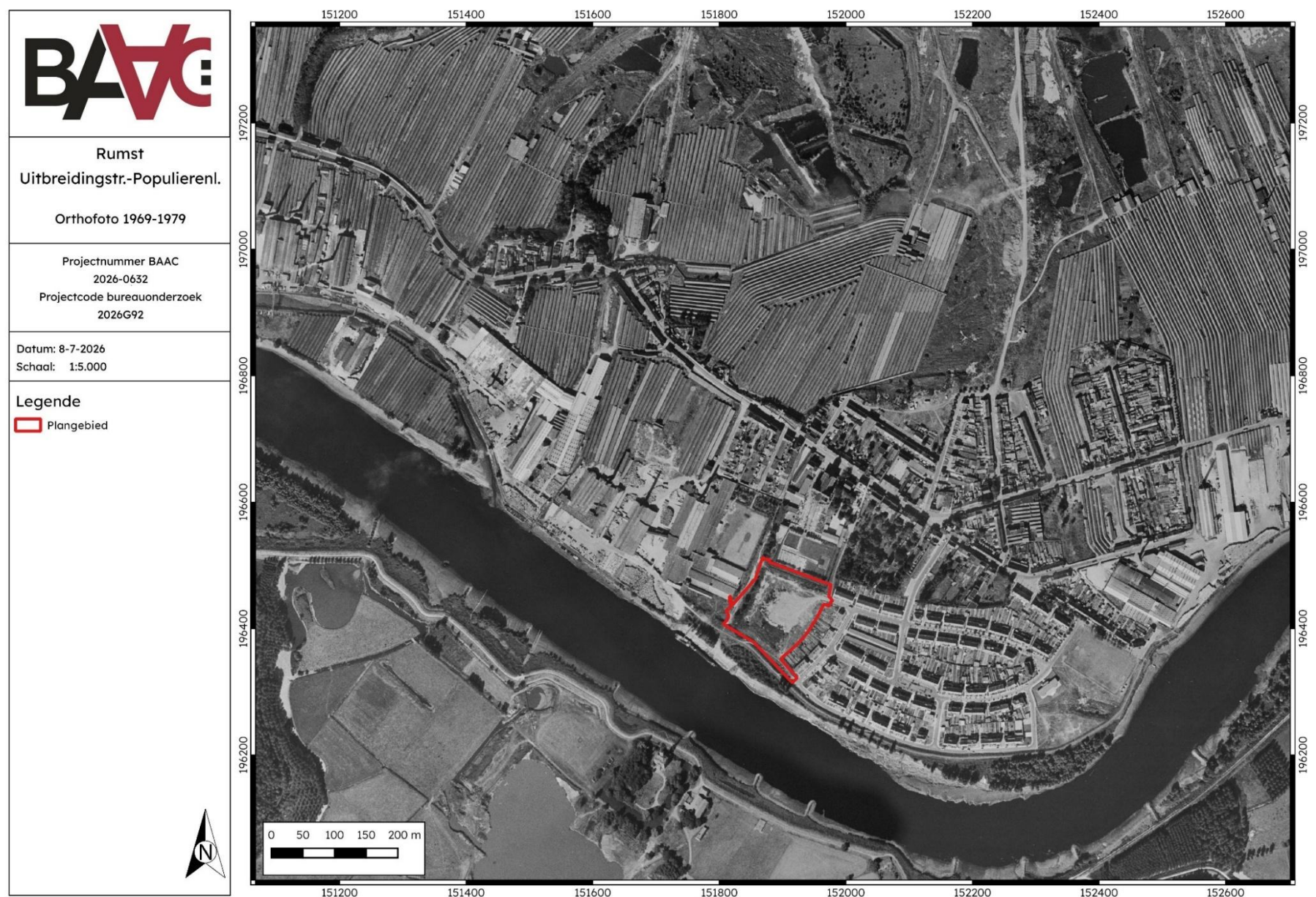

Plan 9: Plangebied op de Topokaart van 1904 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026)

Plan 10: Plangebied op de Orthofoto van 1947-1954 (analoog; 1:1; 08.07.2026)

Plan 11: Plangebied op de Orthofoto van 1969-1979 (analoog; 1:1; 08.07.2026)

Rumst
Uitbreidingstr.-Populierenl.

Topografische kaart 1969

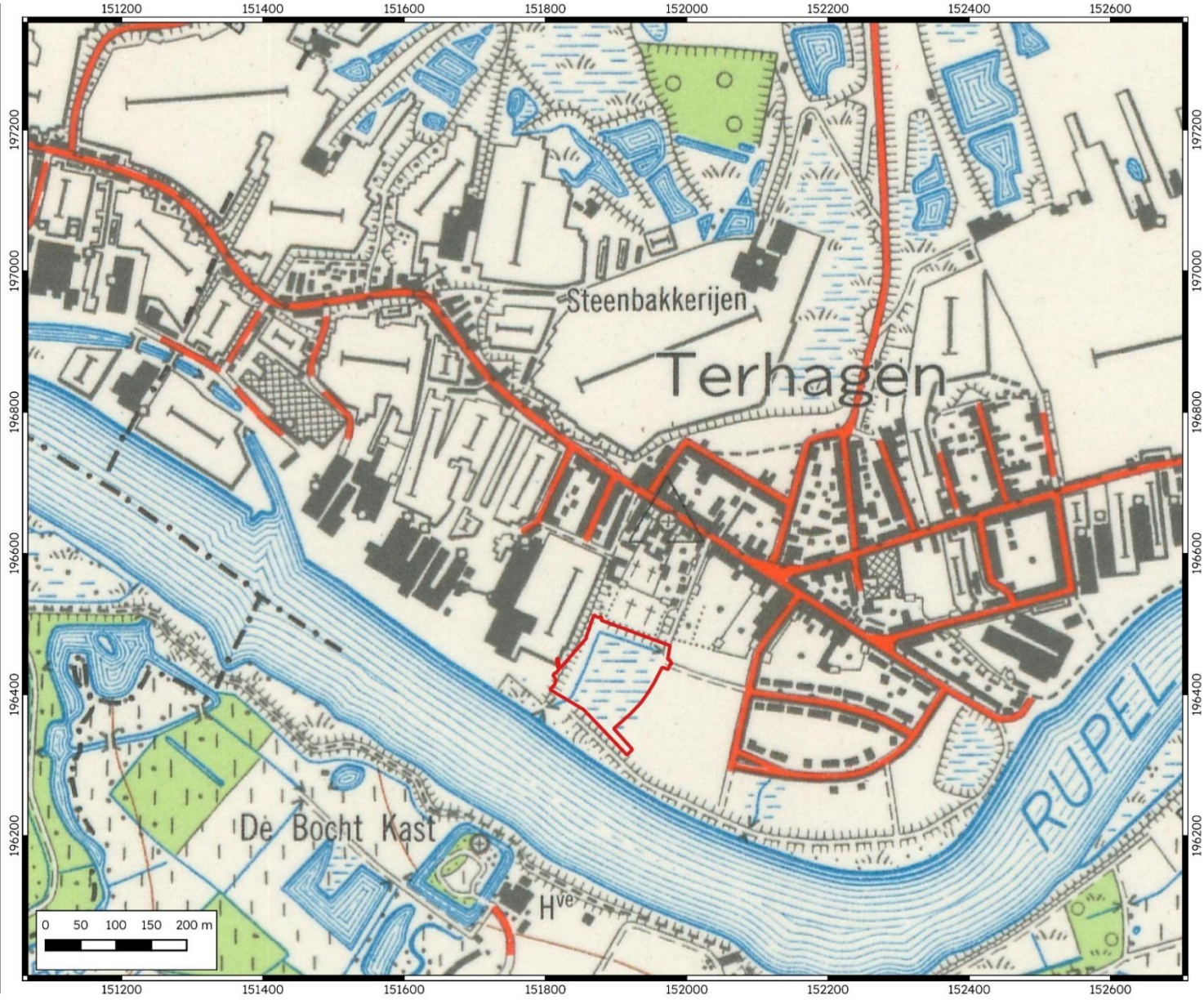
Projectnummer BAAC
2026-0632
Projectcode bureauonderzoek
2026G92

Datum: 8-7-2026
Schaal: 1:5.000

Legende

Plangebied

Plan 12: Plangebied op de Topokaart van 1969 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026)

Rumst
Uitbreidingstr.-Populierenl.

Topografische kaart 1981

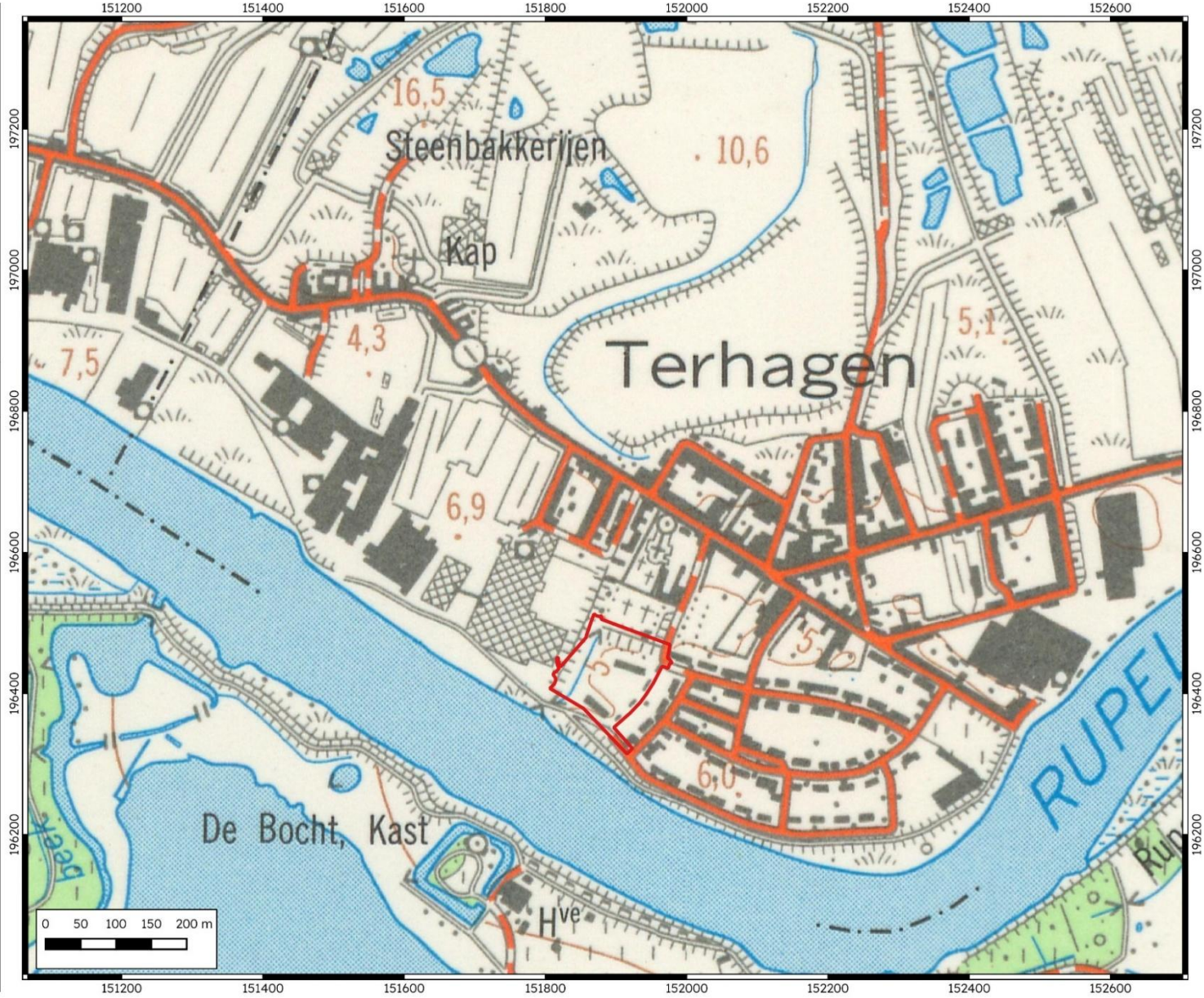
Projectnummer BAAC
2026-0632
Projectcode bureauonderzoek
2026G92

Datum: 8-7-2026
Schaal: 1:5.000

Legende

Plangebied

Plan 13: Plangebied op de Topokaart van 1981 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026)

2.2.3 Landschappelijk kader

Het terrein binnen het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 5,80 en + 6,00 m TAW. Ook de rest van het gehucht van Terhagen ligt min of meer op dezelfde hoogte (Ca +6,00m TAW). Richting het noorden, naar de "Kleiputten van Terhagen" loopt de hoogte snel op naar +10,00 m TAW.

Als de huidige maaiveldhoogte van het plangebied wordt vergeleken met de hoogte die op oude topografische kaarten van 1873 (Plan 8) en 1904 (Plan 9) staat aangegeven, wordt meteen duidelijk dat het terrein in het verleden is opgehoogd. Op de historische kaarten loopt de hoogtelijn van 4 m namelijk dwars door het midden van het plangebied heen. De hoogtelijn van 5m ligt meer dan 100 m ten noorden van het plangebied. Ook elders in de omgeving wijkt de huidige hoogte duidelijk af van de historische topografie. Dit is uiteraard het gevolg van de intensieve kleiontginning en baksteenproductie die hier in het verleden heeft plaatsgevonden waarbij bepaalde gronden werden afgegraven en andere werden opgehoogd. De ophoging van het plangebied heeft plaatsgevonden in de jaren '70 van de 20ste eeuw. Op de orthofoto uit 1969 is nog een put/uitgraving zichtbaar is, terwijl op de Topografische kaart van 1981 de hoogtelijn van 5m TAW doorheen het plangebied is getekend en de hoogte dus min of meer gelijk is aan de huidige situatie.

De ophoging kan ook worden aangetoond uit de gegevens van een aantal sonderingen die in 1950 in het gebied werden uitgevoerd door het Rijksinstituut voor Grondmechanica.¹¹ De TAW-hoogtes die bij de vier sonderingen die in het plangebied het plangebied staan genoteerd zijn respectievelijk +3,53m TAW voor GEO-50/949-S1, +3,72m TAW voor GEO-50/949-S2, +3,56m TAW voor GEO-50/949-S3 en +3,55m TAW voor GEO-50/949-S5. Op basis van deze gegevens kan worden aangetoond dat het terrein binnen het plangebied ca. 2,30 m is opgehoogd geweest aangezien het oorspronkelijke maaiveld op ca. +3,50 m TAW heeft gelegen.

¹¹ DOV VLAANDEREN 2025; GEO-50/949-S1, GEO-50/949-S2; GEO-50/949-S3 en GEO-50/949-S5.

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied is gelegen in Terhagen, deelgemeente van Rumst, aan de Rupel. De Rupelstreek wordt vanaf de 19de eeuw gekenmerkt door een steeds intensievere baksteennijverheid. Het oorspronkelijke landschap met landbouwgronden, weilanden en verspreide bewoning in kleine dorpen raakt hierdoor zwaar verstoord. Er worden enorm grote en diepe kleiputten uitgegraven en uitgestrekte industriële sites met baksteenovens en droogkamers aangelegd. De kleine dorpen in het gebied, zoals Terhagen, kennen eveneens een grote groei. Vanaf de jaren '70 van de 20ste eeuw verdwijnen de meeste van de fabrieken en de kleiontginningen raken in verval.

Het is op basis van de historische bronnen niet duidelijk dat er binnen het plangebied zelf aan kleiontginning is gedaan of dat het ooit werd ingenomen door een steenbakkerij. Wel is duidelijk dat deze industriële activiteiten in de onmiddellijke omgeving hebben plaatsgevonden. Zo was er een steenbakkerij gelegen meteen ten westen van het plangebied, het huidige Molleveld. Aangezien GGA-gebied 8776, dat werd afgebakend op basis van het OVAM archief en dat geheel of gedeeltelijk opgevulde groeves en uitgravingen betreft, deels binnen het plangebied is gelegen, kan worden vermoed dat ook binnen het plangebied een aantal uitgravingen hebben plaatsgevonden.

Wat op basis van het DHM, oude topografische kaarten en boorgegevens van DOV zeker kan worden vastgesteld, is dat het plangebied in de jaren '70 van de 20ste eeuw met minimaal 2,30m is opgehoogd.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er voor het plangebied een zeer lage verwachting bestaat voor het aantreffen van archeologische sites uit alle periodes. GGA-gebied 8776, dat ook grote delen van het plangebied inneemt, valt samen met een gebied waarin in het verleden een zeer intensieve kleiontginning en baksteennijverheid heeft plaatsgevonden. Het gebied komt overeen met geheel of gedeeltelijk opgevulde groeves en uitgravingen en werd afgebakend op basis van het OVAM-archief. Aangezien deze intensieve industriële activiteiten en uitgravingen zowel binnen als in de ruime omgeving van het plangebied hebben plaatsgevonden, kan worden aangenomen dat het bodemarchief in het plangebied zwaar is verstoord en er dus een lage archeologische verwachting is.

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Het plangebied ligt deels -ongeveer de helft- in GGA-Gebied 8776. De vaststelling van dit GGA-Gebied is gebeurd op basis van 'rubriek 60' gronden van het OVAM archief. Het betreft geheel of gedeeltelijk opgevulde groeves en uitgravingen. Gebied 8776 is een zeer groot gebied van 460 hectare tussen de dorpen Boom en Rumst dat samenvalt met oude kleiputten waar in het verleden Boomse klei werd gewonnen. Daar waar klei werd gewonnen in het verleden, is de bodem uiteraard verstoord en is er met zeer hoge waarschijnlijkheid geen archeologie meer

bewaard. Voor de delen van het plangebied die binnen het GGA-gebied gelegen zijn, is er dus geen potentieel meer op kennisvermeerdering.

Voor de delen van het plangebied die niet binnen het GGA-gebied gelegen zijn, wordt het potentieel op kennisvermeerdering bepaalt door de impact van de geplande werken af te wegen tegenover de archeologische verwachting.

Aangezien het plangebied in de jaren '70 van de 20ste met minimaal 2,30m werd opgehoogd, dient hierbij enkel rekening te worden gehouden met de ingrepen die een diepere impact hebben. Bijgevolg hebben enkel de parkeergarage onder woonblok 2 en enkele putten en nutsleidingen een mogelijk versturende impact op het bodemarchief. Aangezien van woonblok 2 slechts 380 m² niet in GGA-gebied gelegen is en ook voor de putten en nutsleidingen het om zeer beperkte oppervlaktes gaat, kan echter worden geconcludeerd dat er ook voor deze ingrepen geen potentieel op kenniswinst aanwezig is, zeker omdat de archeologische verwachting voor het plangebied zeer laag is.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon echter voldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹² is verder vooronderzoek niet aangewezen.

¹² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de Uitbreidingstraat-Populierenlaan te Rumst heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de huidige bebouwing en aansluitend de nieuwbouw van drie bouwblokken met bijhorende bovengrondse en ondergrondse parkeerplaatsen, groenzones en overige infrastructuur (verharding, tuinen, wadi's en citernes).

Op basis van het bureauonderzoek werd een lage archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Het plangebied is namelijk gelegen in de Rupelstreek die vanaf de 19de eeuw gekenmerkt wordt door een steeds intensievere baksteennijverheid. Het oorspronkelijke landschap met landbouwgronden, weilanden en verspreide bewoning in kleine dorpen raakt hierdoor zwaar verstoord. Er worden enorm grote en diepe kleiputten uitgegraven en uitgestrekte industriële sites met baksteenovens en droogkamers aangelegd.

Het is op basis van de historische bronnen niet duidelijk dat er binnen het plangebied zelf aan kleiontginning is gedaan of dat het ooit werd ingenomen door een steenbakkerij. Wel is duidelijk dat deze industriële activiteiten in de onmiddellijke omgeving hebben plaatsgevonden. Zo was er een steenbakkerij gelegen meteen ten westen van het plangebied, het huidige Molleveld. Aangezien GGA-gebied 8776, dat werd afgebakend op basis van het OVAM archief en dat geheel of gedeeltelijk opgevulde groeves en uitgravingen betreft, deels binnen het plangebied is gelegen, kan worden vermoed dat ook binnen het plangebied een aantal uitgravingen hebben plaatsgevonden.

Wat op basis van het DHM, oude topografische kaarten en boorgegevens van DOV zeker kan worden vastgesteld, is dat het plangebied in de jaren '70 van de 20ste eeuw met minimaal 2,30m is opgehoogd.

Een deel van de geplande werken liggen binnen het GGA-gebied, hier is geen potentieel meer voor kenniswinst. Voor de geplande ingrepen die niet in het GGA-gebied liggen is de impact van de meeste minder dan de 2,30 m ophoging die werd aangetoond. Slechts een beperkt aantal ingrepen zullen potentieel dieper verstoren, maar het betreft verstoringen met een beperkte oppervlakte. Er kan bijgevolg geconcludeerd worden dat er geen kennispotentieel meer aanwezig is in het kader van de geplande ingrepen. Verder vooronderzoek is dan ook niet aangewezen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Zicht vanaf de centrale parking op de noordelijke woontoren en de woningen in het westen van het plangebied.....	7
Figuur 2: Zicht vanaf de centrale parking op de zuidelijke woontoren en de tuinen in het oosten van het plangebied.....	7
Figuur 3: Zicht op de Rupeldijk langs de populierenlaan in het zuiden van het plangebied.....	8
Figuur 4: Terreinsneden: bovenaan snede West-Oost (2-2') en onderaan Zuid-Noord (1-1').....	11
Figuur 5: Inplantingsplan met bodempeilen van de funderingen en putten.....	12
Figuur 6: doorsnede van de fundering van woonblok 1.....	13
Figuur 7: doorsnede van de fundering van woonblok 2.....	13
Figuur 8: doorsnede van de fundering van woonblok 3.....	13
Figuur 9: Typedoorsnede van de verharding (betonpad) en het grindgazon.....	14
Figuur 10: Typedoorsnede van de verharding ter hoogte van de parkeerhavens.....	14

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 08.07.2026).....	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 08.07.2026).....	3
Plan 3: Plangebied het GRB met aanduiding van het GGA-Gebied op het GRB (digitaal; 1:250; 08.07.2026).....	6
Plan 4: Plangebied met weergave van geplande ingrepen op orthofoto (digitaal; 1:1; 08.07.2026).....	10
Plan 5: Plangebied met weergave van geplande ingrepen die buiten het GGA-gebied liggen (digitaal; 1:250; 08.07.2026).....	17
Plan 6: Plangebied op de Ferrariskaart (1777) (analoog; 1:11.520; 08.07.2026).....	21
Plan 7: Plangebied op de Vandermaelenkaart (1846-1854) (analoog; 1:20.000; 08.07.2026).....	21
Plan 8: Plangebied op de topokaart van 1873 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026).....	22
Plan 9: Plangebied op de Topokaart van 1904 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026).....	22
Plan 10: Plangebied op de Orthofoto van 1947-1954 (analoog; 1:1; 08.07.2026).....	23
Plan 11: Plangebied op de Orthofoto van 1969-1979 (analoog; 1:1; 08.07.2026).....	23
Plan 12: Plangebied op de Topokaart van 1969 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026).....	24
Plan 13: Plangebied op de Topokaart van 1981 (analoog; 1:20.000; 08.07.2026).....	24
Plan 14: Omgeving van het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) (digitaal; 1:1; 08.07.2026).....	26
Plan 15: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met locatie van de sonderingen uit 1950 (digitaal; 1:1; 08.07.2026).....	26

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Tabel met impact (oppervlakte en diepte) van de geplande ingrepen.....	15
---	----

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at:
https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.

DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2025. Portaal. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.

DOV VLAANDEREN, 2025. Databank Ondergrond Vlaanderen. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be>.

GEOPUNT VLAANDEREN, 2024. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.

GOOGLE, 2025. Google Street View. Available at: <https://www.google.be>.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2025. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at:
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>.

Museum Rupelklei, 2018. Museum Rupelklei. Available at: <https://www.museum-rupelklei.be/>.

TERRY, B., 2025. Archeologienota met beperkte samenstelling Rumst, Uitbreidingstraat-Populierenlaan, Evergem: BAAC Vlaanderen Rapport.

6 Bijlagen

6.1 Inplantingsplan

6.2 Inplantingsplan_Bodempeilen

6.3 Blok 1_Snede

6.4 Blok 2_Snede

6.5 Blok 3_Snede

6.6 Rioleringsplan